10/12/2023

Μελέτη για την ανθρωπολογία του Αγίου Όρους

/ Αγιορείτικα

Μία νέα μελέτη για τα μοναστήρια του Αγίου Όρους έρχεται να «αμφισβητήσει» με σθεναρά επιχειρήματα την αντίληψη ότι η μοναστική πολιτεία του Αγίου Όρους είναι μία απομονωμένη, κλειστή, κοινωνία. Η μελέτη αποκαλύπτει την ποικιλομορφία των κοινωνικών διαδράσεων που εμφανίζονται στη χερσόνησο, καθώς και τα διάφορα δίκτυα που συνδέουν την κοινότητα και τα μέλη της με τον «έξω κόσμο».

Στο πλαίσιο του 7ου Επιστημονικού Εργαστηρίου που διοργανώνει και φέτος η Αγιορειτική Εστία, παρουσιάστηκε η μελέτη του υπ. διδάκτωρα στο Τμήμα Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας στο Λος Άντζελες, του

Ελληνοαμερικανού Paul Melas.

Ο ίδιος βρέθηκε στο Άγιον Όρος, αλλά και σε άλλες αθωνικές μονές στην Ελλάδα και το εξωτερικό, όπου για ένα διάστημα δώδεκα μηνών την περίοδο 2022-2023 παρατήρησε και συνομίλησε τόσο με μοναχούς όσο και με προσκυνητές ή εργάτες που φιλοξενούνται εκεί προσωρινά.

«Ο Paul Melas μίλησε για μία έρευνα που έχει κάνει γύρω από την ανθρωπολογία του Αγίου Όρους και είναι -αν όχι η πρώτη- από τις πρώτες φορές που προσεγγίζει κάποιος το θέμα από μία πιο κοινωνική άποψη και όχι από πνευματική ή θεολογική», εξηγεί στο Αθηναϊκό-Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων ο διευθυντής της Αγιορειτικής Εστίας, Αναστάσιος Ντούρος.

Στο παρελθόν και άλλοι ανθρωπολόγοι και κοινωνιολόγοι έχουν ασχοληθεί με τη μοναστική κοινότητα του Αγίου Όρους, οι έρευνές τους, όμως, εστιάστηκαν κυρίως στην καθημερινή ζωή των αγιορειτών μοναχών, τη σχέση της κοινότητας με το ιστορικό (δηλ. βυζαντινό) παρελθόν, και τον ρόλο και τη λειτουργία της κοινότητας στο ευρύτερο πλαίσιο της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας.

«Αντλώντας από ένα μεγάλο μέρος των ερευνών αυτών, η παρούσα μελέτη/διδακτορική εργασία επιδίωξε να τεκμηριώσει τη δημιουργία και τη διατήρηση πνευματικών σχέσεων φροντίδας και υποστήριξης στο Άγιον Όρος και τα μετόχια έξω από τη χερσόνησο του Άθω. Η μελέτη έχει ασχοληθεί συγκεκριμένα με τους τρόπους με τους οποίους πολύπλοκα κοινωνικά προβλήματα -όπως η φτώχεια, οι ασθένειες, η περιθωριοποίηση και η καταπίεση- αντιμετωπίζονται από τους ανθρώπους με σημείο αναφοράς την πνευματική υπόστασή τους και τη σχέση της με την πνευματική υπόσταση των άλλων ανθρώπων και τις κοσμικές και υπερφυσικές δυνάμεις», αναφέρεται στη μελέτη.

Η εργασία στοχεύει, τελικά, σε μία γενικότερη κατανόηση της λειτουργίας του σύγχρονου ορθόδοξου χριστιανικού μοναχισμού ως ένα πνευματικό δίκτυο το οποίο, για όσους συμμετέχουν και ελπίζουν σε αυτό, συμβάλλει στο να οδηγηθεί ο άνθρωπος σε καλύτερους τρόπους ύπαρξης σε αυτόν τον κόσμο και τον επόμενο. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο διαπροσωπικών σχέσεων, πρακτικές όπως η προσκύνηση, η προσευχή, η εργασία και τα προσκυνηματικά ταξίδια, καθίστανται τρόποι διαπροσωπικής επικοινωνίας με άλλους ανθρώπους.

«Γενικότερα οι εισηγήσεις που έχουν ακουστεί έως τώρα είναι πολύ αξιόλογες, προσθέτουν πολλά νέα στοιχεία στην έρευνα γύρω από το Άγιον Όρος και βοηθούν τους επιστήμονες, ανάλογα με την εξειδίκευση που έχει ο καθένας. Μέσα από αυτό αναδεικνύονται πολύ σημαντικές πτυχές σε διάφορους τομείς του Αγίου Όρους

όπως είναι η ιστορία, η τέχνη, η θεολογία κ.ά.», προσθέτει ο κ. Ντούρος.

Οι εργασίες του 7ου Επιστημονικού Εργαστήριου, που ξεκίνησαν ήδη από την Παρασκευή 8 Δεκεμβρίου, πραγματοποιούνται στο Αμφιθέατρο Στέφανος Δραγούμης του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης, ενώ μεταδίδονται και ζωντανά μέσω live streaming. Σήμερα το Εργαστήριο ολοκληρώνεται με μία ειδική ενότητα για την Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου και τα νέα ευρήματα σε σχέση με τη βυζαντινή τράπεζα και τις τοιχογραφίες του καθολικού της Μονής.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ: [7ο Διεθνές Επιστημονικό Εργαστήριο της Αγιορειτικής Εστίας (ΒΙΝΤΕΟ)]

(Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ / Βαρβάρα Καζαντζίδου)

1798
Κελλί
Παναγίας
το «ἐν τῷ Ἄβῃ»

The relationship between Holy Mountain Athos and Moldovan Noul-Neamt Monastery in the second part of the XIX century

μολύβδινο σιγίλλιο Αλεξίου Γ΄ Αγγέλου,
Actes de Ch